

JUDITH REDLINE
COOPEY
TERUG NAAR REDFIELD FARM

Een moedige vrouw zet
zich in om slaven te helpen
ontsnappen en betaalt
daarvoor de hoogste prijs

MOZAÏEK | ROMAN

Terug naar Redfield Farm

JUDITH REDLINE
COOPEY

TERUG NAAR REDFIELD FARM

Vertaald door Marianne Locht-Kühler

Uitgeverij Mozaïek, Utrecht

ISBN 978 90 239 5573 3 (boek)
ISBN 978 90 239 5574 0 (e-book)
NUR 342

Vertaling: Marianne Locht-Kühler
Ontwerp omslag en artwork: Mark Hesseling
Omslagbeeld: Lee Avison - Arcangel Images
Lay-out en dtp: Gewoon Geertje

Oorspronkelijk uitgegeven door Fox Hollow Press, Mesa, Arizona,
USA, onder de titel *Redfield Farm*

Engelstalige uitgave © 2010 Judith Redline Coopey
Nederlandse uitgave © 2018 Uitgeverij Mozaïek, Utrecht

www.uitgeverijmozaiek.nl

Alle rechten voorbehouden

Voor Lou

1

1903

Jesse is vandaag gestorven. Hier op Redfield Farm, waar we zijn opgegroeid. Ik ben blij dat het hier was en niet ergens in het westen, waar ze hem niet kenden en er niemand was die om hem zou rouwen. Erger nog: niemand daar heeft hem gekend toen hij jong was – en vurig. Ik zal hem over een jaar of twee wel volgen. Zoals ik dat altijd heb gedaan. Geboren, opgegroeid, oud geworden. Altijd twee jaar na Jesse.

We zullen hem begraven op de begraafplaats van de Vrienden in Spring Meadow. Bij mama en papa en Abby. Hij zal daar gelukkig zijn bij de rest van de Vrienden. Gelukkig in de stilte. Jesse hield altijd zo van de stilte tijdens een Samenkomst. Hij zei dat die hem ontroerde. Nu kan hij er voor eeuwig van genieten.

Toen we jong waren, heeft hij hier heel wat stof doen opwaaien. Het grootste deel van onze kindertijd zaten we in spanning over hem, vanwege zijn haat tegen de slavernij. Begrijp me niet verkeerd: ook ik haatte de slavernij. Maar Jesses haat bleef niet in zijn hoofd broeien. Hij deed er iets mee, van jongs af aan.

Ik kreeg er voor het eerst mee te maken in 1837, toen ik negen was en Jesse elf. Redfield Farm lag, net als nu nog, op een heuvel die uitkeek op Dunnings Creek in Bedford County. De heuvel loopt glooiend omlaag en biedt zo een breed uitzicht op de rivier die naar het noorden afbuigt. In die tijd hadden we weidegrond. Koeien dromden samen in de schaduw van de schaarse bomen en sloegen met hun staart naar de vliegen, loom in de zomerhitte. Jesse en ik draafden blootsvoets de heuvel af, hij met een hengel en ik met een emmer om bramen te plukken.

‘O, Jesse! Een slang!’ Ik sprong van schrik opzij toen het dier over het pad gleed.

‘Niet op gaan staan.’ Meer zei hij niet. Zo was Jesse. Onbezorgd. Kalm. Hij liep met grote stappen voor me uit, de hengel in zijn rechterhand, wormen in zijn zak, een strohoed op zijn hoofd.

Ik rende een stukje om hem weer in te halen. Ik leek altijd een paar stappen bij Jesse achter te lopen. Dat was mijn leven.

‘Waarom heb je toch altijd zo’n haast?’ Ik sprong over een koeienvlaai.

‘Ik heb niet veel tijd om te vissen.’

Dat was waar. Op een boerderij was iedereen dag en nacht in touw, echt niet alleen de volwassenen. Mijn broer werd geacht elke dag het werk van een volwassene te verzetten. Maar deze zomermiddag, nu het hooi was binnengehaald en de maïs stond te groeien op het land, was het bijna vakantie. Alleen ’s morgens en ’s avonds was er werk te doen. Jesse zou deze kans niet graag laten schieten.

Op dat moment zag ik haar. Nou, ik kan niet zeggen dat ik haar echt zag – het was maar een glimp. Meer had ik ook

niet nodig om te weten dat het Pru Hartley was, die weer eens stiekem zat te loeren. Altijd maar te gluren. Ik weet niet waarom ik haar niet mocht. Misschien kwam het door haar uiterlijk. Ongezond. Broodmager. Bleek. Of misschien was het dat stiekeme wat ik niet kon uitstaan, of de narigheid die aan haar leek te kleven. Wat het ook was, haar aanwezigheid maakte me altijd korzelig.

‘Jesse!’ fluisterde ik luid. Hij draaide zich om. Ik gebaarde met mijn hoofd naar de overkant en vormde haar naam met mijn mond. Pru zou nooit tevoorschijn komen als ze dacht dat ze onopgemerkt kon blijven. Jesse knikte. We sloegen rechtsaf en volgden het pad langs de rivier.

‘Ga je hier vissen?’ wilde ik weten. De braamstruiken stonden verder stroomafwaarts, bij het stuk bos, maar ik wilde niet te ver bij Jesse vandaan raken voor het geval er slangen waren. Ik hield niet van slangen. Nog steeds niet. Bovendien wilde ik Pru niet in mijn eentje tegen het lijf lopen. Ze had de ergerlijke gewoonte te blijven wachten totdat je ergens mee bezig was, en dan als een spook plotse-ling tevoorschijn te komen.

‘Hier niet,’ antwoordde Jesse. ‘Te veel zon. Verderop in het bos, in de schaduw. Vissen zijn niet gek. Ze zoeken de schaduw op als het warm is.’

Ik sprong op met de emmer in mijn hand. ‘Kom dan. Ik zie de bramen al.’ Ik huppelde langs de oever en bleef even staan om een paar gele bloemetjes te plukken om in de zak van mijn schort te steken. Dat vond ik altijd zo vrolijk staan bij mijn eenvoudige, bruine jurk en schort. Papa zou gezegd hebben dat het ijdelheid was, maar ik dacht dat God, omdat Hij ook bloemen had geschapen, vast ook wel een klein beetje van versieringen hield.

Ik stond al bij het braambos aan de rand van het bos en liet de eerste bramen met een plofje op de bodem van de

emmer vallen. Jesse dwaalde langs de oever, op zoek naar een geschikte plek om zijn hengel uit te gooien. Ik verloor hem uit het oog tijdens het bramenplukken, terwijl ik op mijn hoede bleef voor het geval Pru me probeerde te besluispen. Toen ik opkeek, was Jesse nergens te zien. Mijn emmer was bijna vol, dus ik zette hem neer bij het pad en wilde mijn broer gaan zoeken. Toen bedacht ik me en nam de bramen toch maar mee. Je wist nooit waar Pru zich schuilhield, en ze zou liever mijn bramen stelen dan ze zelf te plukken. Daar was ik van overtuigd.

Toen zag ik Jesse op zijn hurken zitten, verborgen achter een omgevallen boom, terwijl zijn hengel in een V-vormige tak vast stond. Hij gebaarde geërgerd met zijn hand dat ik stil moest zijn. Ik bleef staan en keek om me heen om te zien waarom hij zich verstopte. Ik ging van het pad af en sloop naderbij.

‘Wat is er?’ fluisterde ik.

Hij wees naar een bocht in de rivier, waar de overhangende takken van een esdoorn bijna het water raakten en er een diepe schaduw hing. Eerst zag ik niets. Toen zag ik de benen van een man, die in het water stonden, de rest van zijn lichaam verborgen achter de bladeren. De benen waren gekleed in een gescheurde, versleten broek, maar de onbedekte huid was onmiskenbaar zwart. Ik hield mijn adem in. Ik had nog nooit eerder een zwarte man gezien. Terwijl we vanachter de boom toekeken, kwamen de benen voorzichtig uit de schaduw van de takken tevoorschijn, totdat een lange, in vossen geklede neger heel duidelijk zichtbaar bleef staan, nog geen twintig meter bij ons vandaan.

We keken zijgend toe, met wijd open ogen en alle zintuigen op scherp. Er waren er twee – jong, sterk en uitermate op hun hoede. Ze liepen stroomafwaarts door het kuitdiepe water, bij ons vandaan, hun ruggen glanzend in

de zon. Ze keken spiedend om zich heen, maar we hielden onze adem in en bleven diep weggedoken zitten, lang nadat ze uit het zicht verdwenen waren.

‘Denk je dat ze ontsnapt zijn?’ fluisterde ik.

‘Natuurlijk zijn ze ontsnapt.’

‘Waar gaan ze naartoe?’

‘Dat weet ik niet. Naar het noorden. Weg van de slavernij.’
Jesse had iets in zijn houding, zelfs toen al, alsof hij alles wist.

‘Waarheen in het noorden?’

‘Naar Canada waarschijnlijk. Daar hebben ze geen slaven.’

‘Wij hebben hier ook geen slaven. Waarom blijven ze niet hier?’ Ik liet mijn blik langs de bosjes aan de andere kant van de rivier glijden. Pru zat daar ergens verstopt. Ik vroeg me af of ze de negers had gezien.

Jesse ergerde zich aan mijn onkunde. ‘Te dicht bij de slavenjagers. Dan worden ze misschien opgepakt.’

‘Slavenjagers?’

‘Mannen die hen opsporen en daar een premie voor krijgen.’

‘Premie?’ Nu ging het me echt boven mijn pet.

‘Geld. De eigenaars willen hen terug, dus ze plaatsen een advertentie en loven een beloning uit. Slavenjagers maken er een handeltje van.’

Aan de overkant van de rivier zag ik een glimp van Pru. Haar witblonde haar verraadde haar, zelfs achter een struik. Ik richtte mijn aandacht weer op Jesse. ‘Dat is gemeen! Hoe moeten die twee in Canada komen zonder gevangen te worden?’

‘Mensen helpen hen.’

‘Welke mensen?’

‘Mensen zoals wij. Vrienden. Vrienden en anderen die vinden dat slavernij abominabel is.’

Ik stond versteld van de hoeveelheid moeilijke woorden die hij al kende. Abominabel. Ik had het woord eerder gehoord – op een Samenkomst – maar ik had slechts een vaag idee van wat het betekende. Ik zou me nooit zeker genoeg voelen om het te gebruiken. Maar Jesse wel. Hij ging gewoon staan tijdens een Samenkomst – met zijn elf jaar – en praatte, preekte, en gaf de Vrienden de wind van voren over de juiste weg. Dan stak hij zijn vuist tegen hen op en werd zijn hoofd rood van verontwaardiging.

Toen de twee negers niet meer te zien en te horen waren, liepen we terug om Jesses hengel te halen. Hij had een vis aan de haak. Hij maakte hem los en stopte hem in een net dat aan zijn riem hing.

‘Ga je bramen halen,’ commandeerde hij. ‘We gaan.’

Ik keek in de richting van de plek waar Pru Hartley verstopt zat en riep: ‘Kom maar tevoorschijn, Pru! We zien je daar toch wel zitten!’

Jesse legde me het zwijgen op. Hij wilde niet dat ze tevoorschijn kwam, wilde niet met haar praten. Ik ook niet, maar ik ergerde me eraan dat ze dacht dat ze ons voor de gek kon houden.

Ik liep achter Jesse aan naar huis, diep in gedachten verzonken. Het was nog warm. De vliegen zoemden om ons gezicht. Zweet drupte vanonder Jesses strohoed. Mijn blik schoot naar de struiken aan de overkant. Ik wist dat Pru daar ergens zat te loeren. Maar dat andere kreeg de overhand in mijn gedachten.

‘Jesse, wie helpt hen? Welke Vrienden, bedoel ik.’

‘Weet ik niet. En als ik het wel wist, zou ik het niet zeggen,’ antwoordde hij. ‘Zo weinig mogelijk mensen weten het. Zo hoeven we niet te liegen als iemand ernaar vraagt.’

‘Ik heb nog nooit eerder een neger gezien.’

‘Ik wel. In Bedford. Daar wonen een paar vrije negers.’

Toen ik daar een keer met papa was, zag ik een slavenjager op zijn paard met een geketende neger lopend achter zich aan. Mijn bloed kookte, dat kan ik je wel vertellen.'

'O.' Ik stelde me de man voor, zoals hij struikelend achter het paard aan liep. 'Dat is gemeen.'

We liepen naar de achterkant van het huis en Jesse bracht de vis naar moeder, zodat ze die kon bereiden voor het avondeten.

'O, Jesse, je bent een prima kostwinner,' glimlachte ze. 'En jij ook, Ann!' zei ze, terwijl ze de emmer bramen aanpakte.

Jesse rende naar buiten, naar de schuur, om papa te zoeken. Ik liep met de bramen naar de bron om het stof eraf te spoelen, terwijl ik nadacht over de benarde toestand van de slaven. Even later keek ik op en zag ik Jesse op de rug van de Ouwe Kerel zitten, een van de ploegpaarden, achter onze oudere broer Ben. Hij zag er heel gewichtig uit en besteedde nauwelijks aandacht aan me toen ik mijn hand opstak. De twee jongens zaten blootsvoets, met hun benen wijd op de brede rug van het paard, en hobbelden het erf af, de weg op.

Ik ging terug naar het huis, waar mijn zus Mary twee broden in de vensterbank legde om af te koelen en mijn broertje Nathaniel in de deuropening met een kat zat te spelen.

'Mama?'

'Ja, Ann.'

'Waarom hebben mensen slaven?'

'Om het werk voor hen te doen, kind. Waarom vraag je dat?'

'Jesse en ik zagen twee zwarte mannen bij de rivier. Jesse zei dat het ontsnapte slaven waren.'

Moeders gezicht stond bezorgd. 'Het is een betreurenswaardige gewoonte,' was alles wat ze zei. 'Ga de karnton maar halen, dan kunnen jij en Rachel elkaar aflossen.'

‘Mama?’

‘Hmm?’

‘Waarom is Pru Hartley zo’n bemoeial?’

‘Wie zal het zeggen, lieverd? Misschien is ze gewoon nieuwsgierig. Arm kind. Ze heeft verder niets. Ga nu de karnton maar halen.’

Ik stapte gehoorzaam de deur door en liep naar het koelhuisje om de zware karnton te halen, zodat moeder die met melk kon vullen. Toen sleepten we samen het volle ding naar buiten, onder de schaduw van een enorme eik naast het huis, waar ik op een bankje ging zitten om het gehate karwei te doen. Het was eentonig en zwaar werk en het duurde lang. Zelfs in de late namiddag was de warmte nog drukkend en de vliegen lieten me niet met rust. Ik telde de vereiste duizend stampbewegingen en keek om me heen of ik Rachel zag. Zelfs toen al, hoewel ze nog maar zeven jaar was, was het een dromerig, innemend kind dat ik graag lui had willen noemen als ik geen fatsoenlijk opgevoed quakermeisje was geweest.

‘Rachel!’ riep ik. ‘Jouw beurt!’

Rachels antwoord klonk ver weg, van over de top van de heuvel achter het huis. ‘Ik ben hier!’

Jij bent daar en ik ben hier, dacht ik. Ik ging door met het monotone stampen. Ik had weinig hoop dat Rachel me daadwerkelijk zou komen aflossen. Met haar blonde haren en blauwe ogen had ze een speciaal plekje in vaders hart. Niet dat hij niet van de andere kinderen hield. Dat deed hij. Maar Rachel hoefde zijn liefde niet te verdienen. Ze had er gewoon recht op, omdat ze zo mooi was.

Ik karnde maar door, terwijl de schaduwen langer werden. Toen papa van de schuur naar het huis liep, stak hij zijn hand uit en gaf me een aai over mijn hoofd. ‘Jij bent onze nijvere bij, Ann,’ zei hij. ‘Je bent geschapen voor een leven lang hard werken.’

Ik weet dat het een compliment was, maar zo voelde het niet. Ik vroeg me af hoe het was om Rachel te zijn – zorgeloos en altijd vrolijk. Het lievelingetje van iedereen – mooi, goedlachs, aantrekkelijk en vol levensvreugde. Vaak werd het door de vingers gezien dat ze maar wat liep te lanterfantten. Maar ik zou het ook slechter getroffen kunnen hebben. Als ik Pru Hartley geweest was, zou ik rondlopen in een jurk van meelzakken en met negen broers en zussen moeten vechten om elke korst brood.

Ik voelde dat de room boter begon te worden, dus ik hield een gestaag ritme aan, hoewel mijn armen en rug pijn deden. Toen het duidelijk was dat Rachel me niet kwam aflossen, hield ik op met tellen. Langzaam, heel langzaam kwam de boter.

‘Mama! Het is boter!’

Mary stak het erf over met een grote houten schaal en twee houten lepels en we goten de wei af in een emmer voor de varkens en schepten de boter in de schaal, totdat de karnton leeg was.

‘Dit zal zo heerlijk smaken op mijn versgebakken brood,’ zei Mary met een glimlach.

Ik sleepte de ton terug naar het koelhuisje om hem schoon te maken, terwijl Mary de schaal boter naar binnen droeg.

Tegen de tijd dat ik terug was, was de tafel, met aan weerszijden een bank, gedekt voor het avondeten. Papa zat al aan het hoofd en moeder schepte het eten uit de ketel boven het vuur op de borden.

Jesse en Ben verschenen net op tijd in de deuropening om Nathaniel van drie en Elizabeth van vijf op te tillen en aan het uiteinde van elk van de banken neer te zetten, vlak bij mama. Het gezin van Amos Redfield ging aan de maaltijd, drie jongens op de ene bank en vier meisjes op de andere.

We baden in stilte, wat veel te lang duurde naar mijn zin. Ik bleef maar gluren of papa zijn hoofd alweer had opgeheven. Eindelijk was het zover. Hij sneed een stuk brood af en smeerde er een dikke laag boter op. Hij nam de eerste hap – het signaal dat we mochten gaan eten. We vielen aan en even was er niets anders te horen dan het getik van lepels tegen tinnen borden.

Jesse zat te popelen om zijn nieuws te vertellen. Hij wiebelde op zijn stoel; hij moest wachten tot papa het teken gaf dat hij het woord mocht nemen. Amos knikte naar hem.

‘Er zijn problemen, pa,’ zei hij.

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, u weet wel van die twee negers die Ann en ik vanmiddag hebben gezien? Over wie ik u heb verteld?’

‘Ja.’

‘Nou, ik en Ben zijn naar oom Sammy Grainger gereden om te kijken of we hen konden koppelen, zoals u zei.’

‘Wat is koppelen?’ vroeg ik.

‘Stil, kind. Laat hen praten,’ waarschuwde moeder.

‘En...?’ vroeg Amos gespannen.

‘En toen oom Sammy en wij bij de rivier kwamen, hebben we overal gezocht, maar we konden hen niet vinden. Dus we gingen weer terug, maar toen zagen we Zeke Barns op het hek zitten bij de Alum Bank School. Hij zei dat hij voor Charlie Marsh en Rad Hartley twee negers moest bewaken die in de school opgesloten waren.’

‘In de school opgesloten?’

‘Yes, sir. Blijkbaar kwamen Charlie en Rad die twee negers tegen vlak nadat Ann en ik hen hadden gezien. Ze zeiden dat ze hen in de school zouden verstoppen totdat het veilig was. Toen zijn ze bliksemsnel naar Bedford gereden om de slavenjager te zoeken die ze daar gisteren gezien hadden. Hij loofde een beloning uit voor twee slaven die uit

Noord-Carolina ontsnapt waren.’ Jesse stopte even om adem te halen.

Ben nam het over. ‘Toen we daar met Zeke stonden te praten, kwamen Rad en Charlie aan rijden met de slavenjager. Hij haalde een ketting uit zijn zadeltas en voor je het wist, hadden ze die twee in de boeien geslagen. Ze probeerden zich los te rukken, maar Zeke en Rad en Charlie hielpen mee. De slavenjager gaf Rad en Charlie elk een gouden munt van twintig dollar! En ze gaven Zeke een dollar voor het bewaken.’

‘Oom Sammy was woedend,’ ging Jesse verder. ‘Hij zei niets, maar u weet wel hoe hij eruitziet als hij boos is. Als een kwaai haan, met een rode kop en zijn nekveren opgezet!’

Ik luisterde zwijgend, terwijl allerlei gedachten door mijn hoofd tolden. Dus dat deed Pru Hartley bij de rivier. Ze had die negers ook gezien, net als wij. Ze was het meteen aan haar nietsnut van een vader gaan vertellen en moest je nu eens zien wat er gebeurd was!

Papa luisterde naar het verhaal van de jongens, zonder een spier te vertrekken. Een paar keer keek hij mama even aan en wendde dan zijn blik weer af. Ook hij zat vol woede – een woede die ooit tot uitbarsting zou komen. Deze week, volgende week, of over een maand zou hij opstaan tijdens de Samenkomst en een betoog houden over de vloek van de slavernij. Maar Rad Hartley en Charlie Marsh zouden er niet zijn om het te horen. Zij waren geen Vrienden – nu niet meer tenminste. Rad was uitgestoten uit de Samenkomsten omdat hij dronk, en mama zei dat de rest van het gezin weggevallen was. Ik stelde me voor hoe de Hartleys – alle twaalf, met hun vlasblonde haar – op een richel boven de rivier stonden, terwijl het water de grond onder hun voeten wegspoelde, waarna ze wegvielen. De Vrienden werden

dringend opgeroepen niet meer met Rad en Charlie om te gaan. Ze zouden hen niet inhuren of iets van hen kopen of hun iets lenen. Hun verraad zou een hoge tol eisen.

Jesses gezicht was rood van woede, terwijl hij en Ben vertelden hoe de slavenjager zuidwaarts wegreed met de twee zwarte mannen achter zich aan. Hun hoofden waren gebogen terwijl ze half struikelend voortliepen, de handen achter hun rug geketend en metalen banden om hun nek, die met een ketting aan elkaar vast zaten.

Ik zag het duidelijk voor me, alsof ik erbij geweest was. Mijn hart bonsde in mijn keel. Zelfs toen wist ik al dat alle mensen met respect behandeld behoren te worden, zelfs mensen zoals Zeke en Rad en Charlie. Zelfs zij – en Pru. Hoe moeilijk dat ook was.

Dat was het begin. De eerste keer dat ik hoorde over zwarte slaven die aan hun meesters ontsnapten en blanke mensen die hen daarbij hielpen. Ik wist nog niet waar ik door die kennis, en door mijn broer Jesse, in verzeild zou raken.

INDRUKWEKKENDE HISTORISCHE ROMAN OVER DE 'ONDERGRONDSE SPOORWEG'

Pennsylvania, 1850. Anns broer Jesse heeft zich aangesloten bij 'de ondergrondse spoorweg', een geheim netwerk dat slaven helpt te ontsnappen. Na een van zijn smokkeltochten komt Jesse thuis met de weggelopen slaaf Josiah – beiden hebben hoge koorts en zijn ernstig ziek. Ann, trouw aan haar Quaker-overtuiging, verpleegt beide mannen zo goed als ze kan. Josiah duikt onder op Redfield Farm en Ann wordt zijn lerares, vriendin en vertrouweling.

Dan breekt de tijd aan dat Josiah weer moet vluchten. Hij laat Ann achter met een bewijs van zijn liefde dat haar ernstig in gevaar brengt.

Een roman over verzet, vrijheid en liefde over grenzen heen.

Judith Redline Coopey was meer dan twintig jaar geschiedenisdocent voordat zij haar leven aan het schrijven ging wijden. Ze heeft inmiddels vijf historische romans op haar naam staan.

www.uitgeverijmozaiek.nl

ISBN 978 90 239 5573 3

9 789023 955733

NUR 342